

Závěrečné poznámky neurochirurga k Evropě ...

Dialog byl nahrán ve středu 21. prosince 2016 v dopoledních hodinách v prostorách pracovny Vladimíra Beneše v Ústřední vojenské nemocnici U Vojenské nemocnice 1 Praha 6, Střešovice.

Teze:

„Máme ohromnou výhodu místa, kde jsme vyrostli, protože člověk je bdělejší.“ - **o dějinné zkušenosti.**

„Jsme generace, která vyrostla v míru, a proto jsme méně náchylní k obětem.“ - **o přístupu k oběti.**

„Nezapomínejme, že války korigovaly populaci. Stejně jako infekce, třeba Černá smrt ze 14. století.“ - **pohled na války.**

„Komunistický režim se o vás staral od narození do smrti. Nemusel jste být za nic odpovědný. Měl jste svou jistotu. Unie se svým způsobem chová úplně stejně. Postará se o vás od narození do smrti. Nebudete muset přemýšlet, nebudete muset být za sebe odpovědný, delegujete moc přes několik stupňů panu Martinu Schulzovi.“ - **reflexe Unie.**

„Příčí se mi označit Evropskou unii nálepkou socialistického svazu. Ale, v ruštině se říká Eurosojuz.“ - **reflexe Unie.**

„Nedělejme ze sebe významnou zemi, když jí nejsme a jsme opravdu malí.“ - **k České republice.**

... Rozum a Evropa ...

MS: *Setkáváme se podruhé, navrhuji, abychom se věnovali dalšímu evropskému kontextu - rozumu, čímž z části navážeme na předchozí část. Jste člověk, jenž se snaží jeho prostřednictvím uchopit svět. Víme, že v průběhu času musel být rozum často „skrýván“. René Descartes si vymyslel diadický vztah mezi „res extensa“ a „res cogitans“ - věcí rozprostraněnou a věcí myslící, poněvadž sám si myslel, že člověk je díky svým myšlenkovým schopnostem „bohočlověkem“, což však musel před církví skrývat.*

VIB: Snažím se být absolutně racionální, poněvadž to mám v popisu práce. Do vztahu lékař - pacient emoce nepatří. Tam být nemohou. Musím postupovat absolutně racionálně, abych se dopídl toho, proč ten člověk za mnou přišel. Ve chvíli, kdy tam vpustím něco jiného, pak se začínám dopouštět nebezpečného jednání. Pochopitelně, že tuto racionalitu, která je pro můj obor habituální, si člověk přenesl i do normálního života. Opakuji: ke všemu přistupuji zcela racionálně - ovšem s uvědomováním si dynamiky, že to zítra může být jinak. Tento přístup jsem schopen přijmout. Jsem ten, který si cení: inteligence, invence, tolerance, kreativity. Toto jsou habituální vlastnosti lidského mozku. Ale jsem svým způsobem i nesmiřitelný - cokoliv jiného, dogmatem zapáchajícího, se mi příčí.

MS: *Dobrá, ale sami víme, že za limity racionality vystoupil například Immanuel Kant, ve dvacátém století sociální vědec Friedrich August von Hayek, Herbert Simon aj.*

VIB: Nezpochybňuji to, a není to postaveno do opozice proti tomu, co říkám. Před dvěma tisíci lety bylo poznáno daleko méně, a přesto společnost „fungovala“. Poznání je limitováno i kulturním prostředím. Někde v Mongolsku se tážou tamního mnicha, jak vzniká blesk a on odpovídá: to je elektrický výboj a pokud se jej tážou dál, jak výboj vzniká, s absolutním klidem odpoví: je výsledkem srážky draků. Popis světa je o poznání, které je nelimitované.

MS: *Jste přesvědčen, že žijeme v době, která spíš lidský rozum „ohlupuje“?*

VIB: Zeptejme se: co je doba, v níž žijeme?

MS: *21. století přece.*

VIB: Bezpochyby.

MS: *Jen se projděte centrem města – setkáváme se o vánocích a kolik „pastí“ tam nalezneme? Nejste rezistentní, do mysli se vám dostane: kup toto, potřebuješ toto, přičemž se Sokratem můžeme tvrdit, že člověk potřebuje opravdu minimum.*

VIB: Víím, k čemu směřujete, ale k tomu jsem imunní. Co se mi lidé snaží „vlamovat“, to jsou zpravidla věci „dobrodějné“, jsou to ti, kteří vědí, co je pro mě lepší. Takoví tam lezou pořád. Jsou to různé nevládní a neziskové organizace, jsou to nevolení úředníci. To jsou všemožná nařízení, která přichází shora od podivného, nevoleného, amorfního orgánu. To jsou ti „vlamovači“ do mysli, lidé, kteří žili v komunismu, jsou na toto citlivější nežli lidé na západ od nás. Daleko snáz a rychleji poznám dogma. Daleko snáz poznám nezdravá místa či vývoj. Máme ohromnou výhodu místa, kde jsme vyrostli, protože člověk je bdělejší. S tím probléím nemám, že by se mi reklamy „vlamovaly“ do mysli.

MS: *Jen si vezměme – lidé jsou „svádění“ reklamou.*

VIB: To na mě nepůsobí, protože mám úplně jiné životní priority. Můžete jezdit jedním autem, bydlet v jednom domě, můžete jít jednou za den na večeri, můžete jet jednou za rok do ciziny. Ve chvíli, kdy si na to vydělám, víc peněz nepotřebuji, nepotřebuji více kupovat. Já nenávidím krámy.

MS: *Máte-li srovnaný pohled na svět ...*

VIB: ... máte-li dostatečné prostředky na to, aby to na vás nemuselo působit, pak to na vás vůbec nepůsobí.

MS: *Pane profesore, lidé jsou manipulovatelní.*

VIB: Ano, kvůli manipulaci člověka během útlého dětství a rané dospělosti v komunistickém režimu se stanete citlivým a ihned poznáte směr manipulace. Nyní jsem svým pánem. Ano, v nemocnici mám ředitelství, které poslechnu, protože, co je císařovo, dej císaři, ale nakonec ředitelství musí být osvícené, aby vědělo, že mi nemůže mluvit do odborných záležitostí. Mohou mi hovořit do hospodaření, ale ne do odborné problematiky. To je pro mě zásadní. Přiznávám, že člověk má odpovědnost, ale žije se vám lépe.

MS: *Jak posilovat kognitivní funkce lidské mohutnosti, aby se nestal obětí různých „-ismů“.*

VIB: Bezpochyby. Byl jsem osloven, abych přednesl pár slov na téma vůdcovství. Vlastnosti jsem si napsal na jeden slide – koukal jsem na ně a zjistil jsem, že vše je svým způsobem vrozeno, pouze jednu jsem podtrhl – a to je získaná zkušenost. Musím doplnit: zkušenost a postavení jsou nejlepší mimikry „blbnutí“. Člověk může být hloupý, ale když má postavení a zkušenosti, dlouho to zastírá. Opakuji – zkušenost je jediná vlastnost, kterou získá. Ostatní jsou vlastnosti, které v sobě buď máte, nebo nemáte – počínaje smyslem pro humor, přes toleranci, avšak zároveň přes schopnosti velet atd. Abych se přiznal, znám dost lidí, kteří jsou imunní vůči svodům, o nichž mluvíte.

MS: *Pane profesore, jak vnímáte též otázku mediální manipulace v současnosti? Kolik času je jí věnováno?*

VIB: Až příliš. Ale znovu – je snadno poznatelná, a tím pozbývá na účinnosti.

... Otázka oběti a Evropy v kontextech ...

MS: *K tématu víry bych zmínil jednu skutečnost – co znamená pro vás oběť? Proč se tážu? Oběť je čímisi, co prochází evropskými dějinami a ukazuje na lásku člověka ke světu. Díky oběti máme možnost zažívat vzestup. Jsme těmi, kteří vymírají?*

VIB: Je pravda, že starý kontinent vymírá a je též otázka, co obětovat? Například život?

MS: *Pochopitelně!*

VIB: Ano, ve prospěch svých dětí, své rodiny – tam bych v tom žádný problém neviděl. Obětovat se ve smyslu pro zemi? Byl jsem 15 let v armádě. Když jste tam, podepisujete i toto, nač se tážete. Představuji si, že za mobilizace na počátku II. světové války bych se obětovat dokázal. Tam musí být impuls, důvod, podnět. Svou roli hraje též společenská nálada. Jsme generace, která vyrostla v míru, a proto jsme méně náchylní k obětem. Pamatuji si, když propukla sedmidenní válka v roce 1967. Jako prepubertální hoch jsem byl otřesen, že je válka, poněvadž nám komunismus „cpal“, že válka být nemůže. Postupem času jsme tak otrnuli, že když se střílelo v Jugoslávii, vývoj nám tak strašný nepřišel. I tento faktor je nutné brát v úvahu – je tam dynamika.

MS: *Pojetí je individuální –*

VIB: ... a to k času, prostředí, situaci. Ale odpovědět, zda bych se dokázal obětovat? To neumím. Obvykle ten, kdo se obětuje, již neví, že to dokázal. Pro mne byli absolutní hrdinové atentáčníci v kryptě kostela svatého Cyrila a Metoděje.

MS: *Víme, že jsou lidé, kteří konají vše proto, aby byli úspěšní. Je to jejich volba.*

VIB: Jsou tam ambice. Krystaličtí jsou v tomto ohledu politici. U všeho ostatního je to diskutabilní. Jste-li chirurg, musíte mít ambice v chirurgickém oboru. Na interně tolik ne. Tam jste svým pánem, i když nejste šéf. V chirurgickém oboru jste svým pánem, až když se stanete šéfem. Je to odvislé od situace. Také to závisí od toho, co chcete v životě dosáhnout. Vždy jsem měl zájem dělat v tomto oboru, vždy jsem chtěl dělat to, co jsem dělal. Ano, vybíral jsem si a jako šéf mohu. Vždy jsem chtěl, abych svůj obor posunul výš do nových oblastí. Taková ambice je zcela legitimní, správná. Také se mi stalo, že pokud člověk v naší egalitářské společnosti vystrčí hlavu, tak po ní dostane. Člověk by měl balancovat.

... Hodnoty nejen osvícenské Evropa ...

MS: *Zastavme se u hodnot, které formovaly osvícenský projekt francouzské revoluce – a to rovnost, volnost, bratrství. Doufejme, že nás nenavštíví Jean Paul Marat.*

VIB: Doufejme, protože nešlo o „hodné“ lidi. Vím, že chodil do lázní, což mu nakonec neudělalo dobře.

MS: *Zpět k triádě.*

VIB: Volnost – ano, rovnost je diskutabilní a bratrství? To již je velmi diskutabilní! Člověk se pohybuje v určitém prostředí. Když se nad tím zamyslíte, každý máme kmen. Máte rodinu, pak spolužáky, sousedy, kamarády, kolegy atd. Je to dejme tomu tisíc lidí – což utváří kmen. Dobrá, tam lze uplatňovat rovnost, volnost, bratrství! Pak se dostáváme za hranice kmene, pak se dostáváme za hranice české kotliny, pak za evropskou kotlinu. Jefim Fištejn napsal: demokracie je trvalé

ponižování všech pozitivních hodnot. Tedy i této triády.

MS: *Masaryk by taková slova neužil.*

VIB: Je to tvrdé, ale v současné situaci je to pravda. Je to trvalá devalvace.

MS: *Nedivte se – Gaussova křivka je neúprosná.*

VIB: Ano, to je těch osmdesát procent hlupáků, které má pan prezident Zeman. Jeden francouzský filozof napsal: je divné, že když čtyřicet hlasů nosičů vody má stejnou váhu jako 40 hlasů akademiků. Vrátime-li se do kolébky demokracie – do starého Řecka, také si nebyli tak rovni. Když měli lidovládu, potřebovali poté tyrana, aby to dal dohromady a aby si mohli znovu „užívat“ lidovládu. Je diskutabilní, jestli náš způsob vlády je tím nejsprávnějším. Žijeme v něm, nic lepšího neznám, rád bych v tom žil trvale, ale docela dobře rozumím tomu, že jsou země, státy, společnosti, pro které tento způsob vlády není nejlepší a nejvhodnější. Bohužel, nejmocnější stát našeho civilizačního okruhu si myslí opak – že demokracie patří všem. Je to spojeno s Francisem Fukuyamou. Dokonce demokracii vyváží – a to velmi násilně. V tom vidím „zakopaného psa“. Sám jste Arabské jaro vítal? Od začátku přece bylo jasné, že nám vzniká komplikace.

MS: *Jsem idealista a přiznávám lidem možnost výběru vlády. A priori nevylučuji.*

VIB: To jsem nebyl. Bylo mi jasné, že když tam dojde ke svobodným volbám, může vyhrát jediné islámská náboženská strana. Tedy středověk.

MS: *Lze tvrdit, že vytyčené hodnoty je obtížné dosáhnout a obsah se v kontextu času proměňuje.*

VIB: Ano, člověk s tím bude souhlasit, ale partikulárně to pravda není. Je nutné brát v potaz všechny faktory. Jistě jste viděl mapu celého světa.

MS: *Google by nám v tom mohl pomoci.*

VIB: Česká republika tam prakticky není vidět. Měli bychom si uvědomit, že jsou také jiné státy za hranicemi naší země, že obyvatelé jiné země se chovají jinak, protože jsou to jiné kultury, mají jiné podhoubí.

MS: *Měli bychom usilovat o to, abychom o nich věděli více, abychom je lépe znali.*

VIB: S obyvatelem Bangkoku toho asi příliš nepoznáte. O čem si s takovým obyvatelem budete povídat?

MS: *Peníze spojují svět.*

VIB: Ty vnímám jako prostředek – nic jiného. Není to Pánbůh, ne cíl, a proto si myslím, že s tímto člověkem si nebudu mít co říci. Podobně – přijedete do Dubaje, kam nás pozvali přednášet. Člověk tam jede, chovají se až úzkostlivě pohostinně – zkrátka dokonale, přesto pořád cítíte distanc, pohrdání. Dále: čínský šéf neurochirurgie generál Zhao vystoupil na naší konferenci a prohlásil: posledních třicet let jsme se učili od vás, nyní se budete učit vy od nás.

MS: *S takovými lidmi se nedá diskutovat, ...*

VIB: ... a hovořit o bratrství, o volnosti atd. Je to jinak. Pro někoho je bližší to, pro někoho ono. Pro naši evropskou kulturu je bližší něco jiného než pro společnost v Indonésii.

... Ideologie, Evropa a kontexty ...

MS: *Pokročme dále. Jste proti ideologiím. Problém je, že právě ony vzešly z Evropy.*

VIB: Ano, Marx a Engels chtěli publikovat, ale vše již publikováno bylo, a proto si vymysleli „nesmysl“ s komunismem. Neřekl jsem, že jsem přítel ideologie. Základní vlastnost, které si člověk musí držet je poctivost. Ve chvíli, kdy se budete snažit, abyste byl poctivý, nepotřebujete ideologie. Mám mozek a s ním spojené vlastnosti: invenci, inteligenci, kreativitu, slušnost, toleranci. Já jinému přiznám, že může mít svou pravdu a je pro něj dobrá. Necht' vzývají Buddhu v Indii, Alláha v Rijádu, ale ať jej nevzývají v Praze. Necht' si někteří vyznávají svého „židovského chlapce“, kterého jiní Židé ukřižovali.

MS: *Problém je, že se v dnešním světě rozmohl terorismus jako nicotná, ale bezpečí pobytu zbavující ideologie.*

VIB: Narážíte na migraci?

MS: *I tak.*

VIB: To je normálním jevem, civilizace se stěhovaly vždy, a vždy docházelo k pohybu národů. Nemám nic proti tomu, aby sem přišli migranti. Nejlepší studenti jsou z druhé generace Vietnamců. Bez Ukrajinců bychom nepostavili jedinou silnici, špitály by byly špinavé.

MS: *Ve svém hodnocení uplatňujete toleranci.*

VIB: Nejen - já je mám rád, protože vyznávají stejné hodnoty, pokud možno se chovají stejně či podobně kolem Desatera. Jsou však migranti, kteří toto neuznávají a chovají se nepřátelsky a trvale zůstávají vyloučení zemi, do níž přišli. K ní se chovají nepřátelsky a ničivě. Naši emigranti, kteří přišli do Ameriky, se chovali podle amerických standardů a kulturně se zcela asimilovali.

MS: *Měli bychom říci: Češi odcházeli do podobného civilizačního okruhu a dnes Evropa čelila migrační vlně. Přicházeli sem lidé jiných civilizačních okruhů.*

VIB: Jeden z Afghánistánu, jednou z Iráku, jednou ze Sýrie. Rozumím, že lidé unikají před hrůzami světa. Ty hrůzy tam jsou. Rozumím, že bychom jim měli pomoci. Proti tomu vůbec nic nemám. Začnu být trochu nervózní a trochu našťavaný, když lidé si přinesou ideologii sebou a co zde je, neuznají. Těmto lidem pomáhat se mi začíná přičít. To již není pomoc, ale projev naší hlouposti.

MS: *Nesmíme zapomenout: bratrství má své meze.*

VIB: Ať jsem sebetolerantnější, nerad bych, aby vedle chrámu Panny Marie před Týnem stála mešita. Nevypadalo by to ošklivě?

MS: *Malá by nevadila?*

VIB: Stále by šlo o cizí entitu, která sem nepatří.

MS: *Myslím si, že z hlediska estetického by se to tam nehodilo.*

VIB: Praha by tím nezískala. Nejde o Tančící dům, ...

MS: *... nebo „oko nad Prahou“.*

VIB: Dělejme vše proto, aby Praha nebyla skanzenem. Ale mešity nestavme.

... Práce a Evropa ...

MS: *Hovoříme-li trochu impresionisticky o Evropě, měli bychom zmínit význam práce. Prostě: Evropa své bohatství získala právě díky úsilí lidí tvořivě pracovat. Na druhou stranu zde existují i takoví, kteří si myslí, že práci necháme strojům a budeme se věnovat meditaci, či lépe kultivaci ducha.*

VIB: Meditace do evropského prostoru nepatří.

MS: *Zde bychom měli zdůraznit význam ducha a jeho činnosti.*

VIB: Právě - práce je záležitost mysli. Tu nenahradí žádný stroj.

MS: *Toto zmiňuji, neboť sem přichází lidé, kteří mají podivný pohled na to, co znamená blahobyť.*

VIB: Oni jej chtějí hned. V Evropě se budou mít lépe než doma. O tom není pochyb - a proti tomu bych nic neměl, ovšem problém je, že oni to čekají zadarmo a my bohužel disponujeme množstvím všech možných dotačních systémů.

MS: *Ty nás odvádí od práce - směřují práci někam jinam, a tak pokrývají to, co bychom mohli nazvat trhem práce.*

VIB: Jistě. Většina dotačních systémů je nástroj moci. Pokrývá to ambice, pokrývá to snahu. Netýká se to dotačních systémů, ale též welfare - to, co stát rozdává na nezaměstnané a podobně. Měli bychom si přiznat, že žijeme velmi blahobytně. Pokud vím, například Čína nemá žádný penzijní systém.

MS: *Ten není rozsáhlý ani v Japonsku.*

VIB: Neříkám, že by to existovat nemělo, ale jsme jiná civilizace a něco takového asi mít musíme. Vše by mělo být „vybalancováno“ tak, aby se vyplatilo pracovat. Ministryně práce paní Marksová - Tominová se snaží, aby se všichni měli stejně a aby se nevyplatilo pracovat.

MS: *Co žádáte od sociálních demokratů?*

VIB: No, asi nic jiného.

... Mozek a Evropa ...

MS: *Prosím Vás, podíváte-li se na Evropu, dala by se rozdělit na části, které bychom vztáhli k jednotlivým mozkovým částím, nebo se jedná o velké zjednodušení?*

VIB: Například motorická oblast, kde vzniká hybnost, by reprezentovala Němce. Tam, kde jsou emoce - limbický systém, to by byli Francouzi. Tam, kde jsou technické funkce, průmysl, to by byla Anglie. Tam kde je radost, zábava, to by se týkalo středomořského pruhu. Sám se tážu, kde bychom byli?

MS: *Budme v centru mozku, přes nás šly totalitní režimy ...*

VIB: Nejsme bazální, nemáme povahu řídicí. Ať chceme, či ne, budeme v motorice, tedy v německém světě. Historie nám určuje: říše římská, národa německého.

MS: *Možná nás přirovnáme k hippokampu, který reprezentuje paměť.*

VIB: My nejsme zemí paměti.

MS: *Přes nás šly důležité boje. Třicetiletá válka, Napoleon, komunistický systém.*

VIB: To máte pravdu. Když bych měl, dal bych naši zem k emoci – závisti, což je naše vlastnost. Také touze po egalitářství.

MS: *Co seveřané?*

VIB: Ty bych dal k náchylnosti k alkoholu.

MS: *Pozor, vůči národům máme předsudečné jednání. Systém musel doznat změn.*

VIB: Otázku jste položil Vy, já se jen snažil schematicky odpovědět. Ve skutečnosti se od sebe vzájemně příliš nelišíme. Jsme si velmi podobní – ať se jedná o fyziognomii či styl života.

MS: *Možná poznáme člověka, který je z jiného kontinentu. Všimnu si někoho, kdo je hůř oblečen, ale to zase příliš nevyovídá.*

VIB: Rozlišit Němce od Španěla je velký svízel. Když jsme na neurochirurgických sjezdech, nepoznáte, kdo je odkud, pokud se s ním neseznámíte. Z mého pohledu je kultura stejná. Historie z nás „udělala“ ne jeden národ, ale jeden „typ“ lidí. Nerozlišuji, na sjezdech ten nejčernější bude Američan, Ind bude z Anglie a Arab z Francie.

... Mnohost a Evropa ...

MS: *Pokročme dále – jak se díváte na význam mnohosti? Podporuje konkurenceschopnost, vytváří nové směřování národů, popřípadě větších celků.*

VIB: Myslím si, že jsme unaveni. Historicky jsme si vše odbyli, již jsme zde vládli. Měli jsme hodně válek. Dvě velké jsme začali. My jsme již „Řím“ po Marku Auréliovi, kdy dožíváme, žijeme ve svém „teplíčku“, „blahobytu“, možná též smrádku. Většina z nás si nevšimla, že civilizace již skončila. Též si toho nevšimli obyvatelé Itálie, že již nebyla Římské říše, neboť stále měli pocit, že vše funguje kolem našeho letopočtu 350. Jsme v té samé situaci. Žije se zde „hezky“, pár let to bude trvat a budeme se zabývat hloupostmi, jako jsou nařízení Evropské unie, která jsou zcela bizardní, která si vymýšlí úředníci. Za „zábavu“ budeme platit relativně hodně peněz. Bude to fungovat, poněvadž za staletí tento kontinent nahromadil ohromné bohatství. My vydržíme „dlouho“, ale již nebudeme vůdčí silou. Pomalu, ale jistě přijde méně rozvinutá civilizace, která nás předstihne a porazí. Nakonec, středověk už do Evropy velmi snadno proniká.

... Důvody k integraci ...

MS: *Prosím vás, v závěru našeho setkání bych se zeptal, jaké důvody jste našel a cítíte k integraci zemí, která začala v před více jak šedesáti lety?*

VIB: Já k tomu důvod nevidím. Není tam důvod kulturní, poněvadž kultura by se tím ochudila – co si budeme namlouvat. Co by Evropa měla mít – je volný pohyb osob, zboží, myšlenek. Zároveň by také potřebovala co nejméně regulací, a to čehokoli, co se netýká základního volného pohybu. Jakákoli snaha po tvorbě umělého státu je pochybná, jelikož jsme příliš rozdílní a máme dlouhodobou historickou paměť. A samozřejmě žádné dotace, které na jedné straně korumpují, na druhé sráží ambice a na třetí jsou nástrojem moci.

MS: *Pro některé lidi je rok 1989 minulostí, pro někoho je II. světová válka minulostí.*

VIB: Ptejme se, proč tolik lidí volí komunisty? Ale opravdu, je to naštěstí již jen historie.

MS: *Řekněme to prostě: někdo se o mne postará. Je zde to známé - „necht' sousedovi chcípne koza, když já ji nemám“, je tam závist.*

VIB: Přesně tak. Je tam: někdo se o mě postará. Komunistický režim se o vás staral od narození do smrti. Nemusel jste být za nic odpovědný. Měl jste svou jistotu. Unie se svým způsobem chová úplně stejně. Postará se o vás od narození do smrti. Nebudete muset přemýšlet, nebudete muset být za sebe odpovědný, delegujete moc přes několik stupňů panu Martinu Schulzovi. Je tam touha, že se o mě někdo postará, ta je nezadatelná a trvalá. Mně se to akorát nechce hrát. Já jsem rád zodpovědný sám za sebe. Bez Brežněvů a Husáků, bez Junckerů a Tusků.

MS: *Jsou ale mezi námi takoví, kteří mají zájem struktury utvářet.*

VIB: Každá společnost si utváří struktury. Víte, co chybí? Lidstvo mělo cíle, něco chtělo vytvořit, něco vznikalo - například přistání na měsíci. To nyní neexistuje, takové usilování a cíle se vytratily.

MS: *Vezměme si Johna F. Kennedyho a jeho snahy dobývání vesmíru. Ten vyslovil slavnou a připomínanou větu: „Neptej se, co Amerika udělá pro tebe, ale co ty uděláš pro Ameriku.“*

VIB: Takový příklad je správný, nicméně kdo toto udělá? Většina ne!

MS: *Aby toto mohlo být naplňováno, je nutné, aby imperativ byl kolem nás, abychom výzvou žili.*

VIB: Nic takového kolektivního, co by nás spojovalo, není, byť lidé mají individuální imperativy.

MS: *Spojovala nás politická polarita mezi Západem a Východem.*

VIB: Byl to krásný jednoduchý svět! Pouze my jsme byli na té nesprávné straně hranice.

MS: *Myslíte to s nadsázkou.*

VIB: Byl krásný pro ty, kteří žili od Chebu na západ, i když Evropa směřovala k tomu, co máme nyní, ale my jsme si toho nebyli vědomi. Dnes se pohybuje v Huntingtonově světě, který má 7 civilizačních okruhů, které mezi sebou budou soupeřit.

MS: *Byly tu Spojené státy a Sovětský svaz. Éra končí takzvanými hvězdnými válkami v osmdesátých letech.*

VIB: Oni se nezabýjeli, oni si neničili města, pouze „žvanili“.

MS: *Důležité schůzky se konaly v Evropě. Nezapomínejme - udál se zde i výbuch atomové elektrárny v Černobylu.*

VIB: Ve Fukušimě též vybuchla elektrárna. Víím, že tenkrát zkoušeli zbraňové systémy v konfliktech, jako byl Vietnam. Dnes jsme svědky hybridní války, která může být stejně ničivá, jako první světová, případně druhá. Pouze nebudou zákopy a tankové bitvy.

... Ideály ve veřejném prostoru ...

MS: *Chybí nám motor změn.*

VIB: Ano, chybí nám společně sdílený ideál. Vše se odehrává ve „finančních žádostech“. Tato skupina usiluje o toto, tato o něco jiného. Nyní stávkovali třeba řidiči autobusů, příště to budou

horníci OKD. A požadují logicky peníze, co jiného. Stále tím olupují z našich společných peněz. A pak další, jakoby ve jménu ideálu, což je akademicky vzato činnost neziskovek. Ale i to je ve jménu uloupnutí z koláče, a z valné většiny to platí stát – a jsme zpět u toho, že mi opět někdo říká, co mám dělat, co je jediné správné. Když udělám něco jiného, dají na mě nálepku – reakčníka, fašisty.

MS: *Jsme ve společnosti, v níž se můžete bránit.*

VIB: Mám se bránit?

MS: *Možností je více. Pane profesore, máte možnost mít menší ideál, ale i větší ideály. Každý člověk se může starat o svou „zahrádku“.*

VIB: Tak to dělám. Starám se, aby neurochirurgie v ÚVN Praha prosperovala, starám se o domov. Ne, že ne. Mám ideál, abychom zde dělali nejlepší neurochirurgii v republice. Za to mě ředitelství nemocnice platí. Ve chvíli, kdy to řeknu veřejně, budu naší společností „napomenut“. Všichni jsme přeci „stejní“.

... Zpět k otázce války ...

MS: *Nepřímo voláte po to „zapomenutém“ lidství, které se probouzí ve válce.*

VIB: Spíše ve rvačce. Ty jsou vedeny limbickým systémem – emocemi. Duch válečnictví, nebo války, je týž, jako když kromaňonec vzal kámen a udeřil druhého z vedlejší tlupy. V současnosti k tomu máme pořádné zbraňové systémy. Duch však je stejný. Vzpomínám si, že jeden podplukovník generálního štábu měl zájem napsat pojednání o válečnictví a já jsem byl osloven, abych mu napsal něco o mozcích válečníků. Nejsou k dispozici CT vyšetření těch, kteří byli válečníky v minulosti. Dnes je možné pouze vybrat dnešní vojáky, kteří nesou označení „jestřábi“, nebo „holoubata“, zdali bychom na funkční magnetické rezonanci našli rozdíly. Byla by to zajímavá studie, ale bohužel neproveditelná.

MS: *Člověk se učí o dobrém ideálu – míru, ovšem v dlouhodobém horizontu je mír „kontraproduktivní“, protože celek ochabuje.*

VIB: Zeptejme se, jak dlouho měli Římané zavřen Martův chrám. Ten zavírali pouze občas, jinak byl neustále otevřen, protože neustále válčili, zavírali jej pouze, když byl mír. V pondělí nabančili Volskům, v úterý Aequům, ve středu nakradli pár žen u Sabinů a koncem týdne se servali s Etrusky. To byly rvačky z počátků Říma, pak už měli větší záběr a větší války a víc mrtvých. Mechanismus však byl stejný. Uvedu příklad z přírody: když se přemnoží lumíci, napochodují do moře. Nezapomínejme, že války korigovaly populaci. Stejně jako infekce, třeba Černá smrt ze 14. století. Je zajímavé, že se vyhnula Čechům. Byla v Chebu, dál jen sporadicky. A i proto byl Karel IV. tak úspěšný vládce, neboť v Čechách žila zdravá populace. Válka je běžná v životě „agresivní opice“, a proto se nemůžeme vyhnout válečným střetům. Pouze máme štěstí, že ji zde nikde neprožíváme, byť uznávám, že v hybridní válce jsme, avšak v té tradiční nikoli.

MS: *Války byly vytlačeny na jiná území – arabská území. Podnítili jsme je.*

VIB: Nepřišla od nás, ale vznikla u nich. Nemám sebemenší pocit, že by naše civilizace byla zodpovědná za vše špatné, co se na světě odehrává.

MS: *Říkáte: mírová integrace je utopický sen.*

VIB: To je Huntington a proti němu se nabízí Fukuyama. Je přirozené, že budou konflikty. Ty jsou mezi sousedy. Napřed na sebe pokřikují, nadávají si, pak si dají po hubě. Proč by to mezi státy a

civilizacemi být jiné? Fukuyama je idealista roven náboženství, komunizmu a pohádkám. A šťastně spolu žili až do smrti. Jednak absurdní, jednak nuda.

MS: Jsme učeni, že je zde evoluční vzestup.

VIB: A je? Nemluvíme o hospodářství, nemluvíme o vědě, nemluvíme o poznání, ale mluvíme o lidském jedinci. Jste si jist, že tam je vzestup?

MS: Cyril Höschl vám bude říkat, že skóre IQ člověka roste.

VIB: Cyril to měl možnost měřit v antice na vesnici? Z mého pohledu Cyril doargumentuje vše, co chce. A dobře. Metodika měření IQ není tak jednoduchá, závisí i na učení a znalostech. Logicky dnešní obyvatel Prahy dopadne lépe než antický zemědělec z hloubky Thrákie.

MS: Jeho argumenty jsou „podloženy“ metastudiemi.

VIB: Ale ano, asi se zvýšil inteligenční kvocient. To bych nerozporoval, ale určitě se nezměnil limbický systém. Ten je pořád stejný, a proto je emoční mentalita stále stejná.

MS: Měli bychom usilovat o to, abychom užívali takzvaný „neokortex“.

VIB: Ten nám zabráni se porvat - první, druhý den, ale čtvrtý den převáží limbický systém, který pomůže fyzickému konfliktu, ...

MS: ... případně susedovi otrávíme kozu.

VIB: Bude to dokonalejší a přinese to větší uspokojení, než když si koupím sám kozu vlastní.

... Struktury v evropské integraci ...

MS: Dobrá, jak nahlížíte na struktury - železobetonové stavby, které navštěvují „moudří“ úředníci, kteří znají několik jazyků, pravomoci ...

VIB: Nebudu říkat, že by byli hloupí, protože těžko by tam mohli být.

MS: Mají přece ambice.

VIB: Také se mohou nudit, a proto vymyslí nějakou novou směrnici. Zde se setkáváme se zákony profesora Parkinsona. O komunizmu se říkalo, že myšlenka je dobrá, ale provedení je chybné. Příčí se mi označit Evropskou unii nálepkou socialistického svazu. Ale, v ruštině se říká Eurosojuz. A také již to má nádech dobré myšlenky se špatným provedením. A pak je zcela legitimní otázka, zda je původní premisa správná. Na druhou stranu - základy EHS - ty byly správné. Pochybný směr to nabralo až později. Možná zákonitě.

MS: Nezapomínejme, že zakládajících bylo šest států.

VIB: Miroslav Bárta zastává tezi „přerušovaných rovnováh“, spějících k posunu. Unie se „posunula“ na kvalitativně jiný stupeň. To, že je kvalitativně jiný, neznamená, že je lepší. Ne vždy, co je nové, je lepší. „Bezbřehé“ rozšiřování, „bezbřehá“ tolerance neprospívá a také svázanost tolerance není zdravá.

MS: Jste přesvědčen, že odpovědní lidé často nevědí, o čem hovoří.

VIB: Uvedu příklad: v medicíně je nařízení, že se nesmí užívat silnější magnetická rezonance než dvě

Tesla. V nemocnicích máme rezonance tři Tesla, a proto by se správně nesměly užívat. Neexistuje žádná studie, která by prokazovala, že to vlnění je zdraví ohrožující. Ptejme se, kdo hranici 2 Tesla vymyslel, jak vznikla? Sama? Nebo je zodpovědný nějaký anonymní samostatný referent? To jsou otázky, které si člověk klade.

MS: *Pro koho je to dobré? Komu to slouží? Zpět do centra evropské integrace. V Praze máte málo úředníků. Více jich je v Bruselu. Sám jsem si řekl: kdyby tak důkladní byli u nás, svět by vypadal jinak.*

VIB: Máte na mysli samostatné referenty?

MS: *Ano.*

VIB: Do časopisu Dotyk jsem napsal článek, kde jsem uvedl: potkat lze pouze referenta samostatného, ale logicky musí existovat i referent nesamostatný. Jinak by samostatný referent byla pitomost. Stačil by prostě referent. Kde pak nesamostatný referent je? Vyšlo mi z toho, že nesamostatní referenti jsme my, protože nás samostatní referenti řídí. My jsme ti, kterým je třeba vše doporučovat, nařizovat a zakazovat

MS: *Odráží vaše slova opravdovou realitu? Pojdme dál.*

VIB: Pro mě osobně byl zásadní vstup do NATO, protože jsme se vyvázali ze sféry Sovětského svazu - Ruska.

... Lidé Evropské unie ...

VIB: Pokud jsme vstupovali do Unie, říkal jsem si - je to dobré. Analogii jsem hledal v medicíně. Nedokáže-li si člověk pomoci sám, potřebuje pomoc jiného. Myslel jsem si, že nám pomohou, avšak byl to hluboký omyl. Pak jsem si jednu dobu myslel, že jsme je „nakazili“. Mám však pocit, že nemoc byla dána a priori. Je to dáno tím, že lidé, kteří proces integrace vedli, jako Martin Schulz, Cohen Bendid, José Barroso, nenaplnili očekávání. Lidé, kteří tomu veleli, jsou lidmi šedesátých let. Byli to „maoističtí“ vůdci. Ti nosili tričko s Che Guevarou - masovým vrahem. I ten Fidél jej musel vyhnat z Kuby, protože byl příliš krvelačný. Od těchto lidí lze stěží očekávat něco rozumného, realistického a obdaného zdravým selským rozumem.

MS: *Problém je, že museli korigovat své postoje. Když jmenujete revolucionáře, přiřadte tam bývalého německého ministra zahraničí Joschku Fischera.*

VIB: Ano, ten tam patří též. V naší zemi jsou lidé tohoto smýšlení také zastoupeni - a to ve vysokých pozicích.

... Možnosti cest ...

MS: *Je dle vás snazší vytvářet společenství založené na bilaterálních smlouvách, než spolupráci o patro výš?*

VIB: Z mého pohledu je to jednodušší, protože jsme sousedé, kteří se mohou domluvit.

MS: *Společenství, jako je Evropská unie, vám může pomoci, abyste nebyl „poškozen“.*

VIB: Nejsm naivní, abych si to myslel, ale je to milá představa.

... Selský rozum evropské integrace ...

VIB: Problém je, že Unie přestala nazývat věci pravými jmény a ztratila zdravý selský rozum. Nyní se objevily dvě „vlaštovky“, které by to mohly zvrátit.

MS: *Zvolení Trumpa a brexit.*

VIB: Přesně tak. Když jsem viděl ty šašky Trumpa a Clintonovou, jak se dohadovali!

MS: *Jeden je horší než druhá.*

VIB: V každém případě je pro mě přijatelnější Trump. Tamní vývoj považuji za slibný. Brexit mohl „zafungovat“ jako korektiv pro Unii, aby pochopila, že toho všeho je mnoho. Není to však možné, pokud tam zůstane ta samá „kamarila“! Ta by se musela vyměnit, což je proces na mnoho let. Je to podobné, jako když mladí lidé vstupují do komunistické strany, je to totéž! Přece jen zde vznikl nějaký impuls. Nerad bych se dožil stavu, až se kyvadlo zhoupne na druhou stranu a vytvoříme si tu nacionální socialisty.

MS: *To by bylo špatné, jít z bláta do louže.*

VIB: Toto nebezpečí zde existuje, protože čím déle bude tento systém přežívat, tím větší reakci vyvolá, tím zde bude existovat větší nebezpečí, že se zde objeví nebezpeční lidé. Nejsme v tak kritické situaci, nicméně nejsme od ní daleko. Pokud se o brexitu začne uvažovat racionálně, bylo by to dobře. Zatím to takový efekt nemělo. Ovšem vývoj půjde dál. Jsem rád optimistou, i když pro to nemám žádná fakta.

MS: *Co si pod otřesem, který může zapříčinit hluboké reformy integračního procesu, máme představovat? Aby se Evropská komise stala evropskou vládou?*

VIB: Ne, nikdo se jich ptát nebude. Říká se tomu: vzpoura proti elitám. Důsledkem bylo zvolení Donalda Trumpa. Podívejte se, jak vypadalo Rakousko! Podívejte se na Marii Le Penovou ve Francii. Podívejte se na Wilderse v Holandsku. Napětí v tomto smyslu bude narůstat a jednoho krásného dne budou další lidové volby, kde dojde ke štěpení.

MS: *Jste přesvědčen, že komisař měl říci: chybili jsme, odstupujeme.*

VIB: To by byla jediná poctivá věc. Něco jsme neudělali dobře, odcházíme.

MS: *Neměla by v Bruselu být visačka: z důvodu neúspěchu vládnutí současného vedení, pozastavujeme činnost, je nutné, aby došlo k auditu přijatých norem a jejich možné zrušení.*

VIB: I to by byla jedna z cest. V každém případě špičky Unie měly odstoupit, poněvadž šlo o absolutní selhání, když jedna z nejmocnějších zemí vystoupí. To by byla jediná poctivá reakce. Tu však současní vůdci neudělají, a nelze to od nich čekat. Podnět musí přijít zespoda. To musí přijít od národních států – od národních voleb.

... Otázka nacionliasmu ...

MS: *Vysloví-li člověk slovo „národ“, mnohdy se nemyslí úcta k němu, péče o něj – zdravý patriotismus, ale že směřujete k pozici: „nic než národ“!*

VIB: To bych neřekl. K tematizaci „národa“ pomáhá zdravý selský rozum. My jsme Češi, jsme součástí českého národa, jsme součástí Evropy. Nedá se nic dělat, protože Evropa v současné době funguje velmi byrokraticky, nezdravě. Dobrá, až budou příští volby, vyberu si toho, který proti systému mluví a který je schopen a ochoten s tímto systémem něco udělat. Nemusíme jej přímo

demontovat. Budu tiše doufat, že zachová volný pohyb, že se vrátí kamsi k začátkům EHS ...

MS: ... schengenský prostor, ochranu vnějších hranic Evropské unie.

VIB: Nebudu volit toho, kdo tvrdí: bez Evropské unie to nejde. Takový přístup je proklamací. Poté nebudu volit nikoho, kdo bude mít řeči s kondicionály: měli bychom udělat hranici, měli bychom vyřešit tento problém. Prohlašuji: budu volit někoho, jehož řešení je to a to.

MS: *Také užíváte kondicionál - možná pouze sémantika.*

VIB: Zkrátka někoho, kdo nabídne řešení. Ale ne populismus, tam řešení bývají jednoduchá jako pan Marián Kotleba v Banské Bystrici na Slovensku. Rád bych viděl někoho, kdo by udělal zdravý „coming out“, jsem heterosexuál, věřím v rodinu a tradice, jsme rozdílní a multikulturalismus je pitomost, pravda je pravda a Palestinci jsou zodpovědní za násilí, přijímejme ty, kteří chtějí sdílet naše hodnoty, atd. Tito lidé to budou mít těžké, protože budou dostávat neofašistické nálepky a všechny neziskové organizace se na ně „vrhnou“. Pokud ale nedojde ke změně, budeme zde mít vedle Týnského chrámu minaret. To jednoduše nechci, i když by si Praha nějakou tu architektonickou kreaci zasloužila.

MS: *Ano, je to otázka vnitřního nasazení lidí, kteří zde žijí. Budou-li zde existovat lidé, kteří nebudou odhodlanými věřícími, pak přijde konkurenční víra ...*

VIB: ... a vyhraje. Nic proti tomu. Naštěstí to má dlouhou setrvačnost a já se toho nedožiji, byť vím, že se vše zrychluje, změny paradigmat se objevují „ze dne na den“, ale nemyslím si, že se toho dožiji.

... Česká republika a Evropská unie ...

MS: *Dostáváme ke konci - tedy pohledu na příspěví České republiky. Jak k tomu přistupujeme, jako „chytrá horákyně“?*

VIB: Z pohledu Evropy jsme absolutně bezvýznamná země. Nemysleme si, že náš hlas je slyšet.

MS: *Jsou menší země: Litva, Lotyšsko, Estonsko, také Slovinsko. Ty mají do dvou milionů obyvatel, Slovinsko přes 2 miliony.*

VIB: Také jsou bezvýznamní. Zeptejme se, kdy zrušili jednohlasné hlasování a kdy si zvolili většinové? To není tak dlouho.

MS: *Myslím si, že změna přišla s Lisabonskou smlouvou. V té chvíli se z nás staly malé bezvýznamné země, a proto si nenamlouvejme, že jsme významná země. Jednoduše nejsme. Nikdy mě nenapadlo, že Česká republika je výraznou unijní zemí.*

VIB: Napadla mne myšlenka, zeptám se vás. Jak se jmenuje premiér Španělska?

MS: *Je tam tuším lidovec, avšak jméno neznám.*

VIB: Vidíte, znáte ministra vnitra Švédska?

MS: *Bohužel ne.*

VIB: Kdo pak je premiér v Litvě? Asi též nevíte. Když pojedete do ciziny a zeptáte se jej, kdo je prezidentem České republiky. Nikdo, proč by to věděl. Vědět to je pro vás zbytečné - nemusíte to.

MS: *Vy sám znáte představitele, na které jste se mě ptal?*

VIB: Nevím to, a nestydím se za to. Ale problém je, že si myslíme, že jsme pupkem světa. Jsme víceméně bezvýznamná provincie, nikdo o nás moc neví. Znají Věru Čáslavskou, ...

MS: ... Antonína Dvořáka, Václava Havla, také Milana Kunderu.

VIB: To je tak všechno. Nedělejme ze sebe významnou zemi, když jí nejsme a jsme opravdu malí. Mimo Evropu se dodnes spíš chytanu s Czechoslovakia, Českou Republiku třeba domorodci v Botswaně neznají.

MS: *Dotýkáme se limitů poznání. Je dobře, pokud se každý věnuje své činnosti, a díky tomu přispíváme k blahobytu země.*

VIB: Vracíme se k otázce „kmene“ kolem člověka, který máme. To je náš limit. Měl jsem velké štěstí, že jsem mohl jet do Ameriky na konci komunistického režimu. Byl jsem ve Phoenixu a ve zprávách jsem se nedozvěděl, že východní Němci lezou přes zeď západoněmecké ambasády. Raději řekli, koho přepadli v jihovýchodním Phoenixu, tak jsem věděl: tam nechod'. Ale co se děje v Evropě moc ve zprávách nebylo. A to byla celá Evropa. Domnívat se, že jsme významná země - to ne. Kolik lidí mimo hranice země zná Lucii Bílou?

MS: *Asi nikdo ...*

VIB: Pár „Helmutů“ zná Karla Gotta? Kolik našich herců prorazilo ven? Máme však mnoho lidí, o nichž se nemluví a neví, kteří jsou známí po celém světě, ovšem v omezeném okruhu lidí. Je to například zmíněný Cyril Höschl nebo profesorka Helena Illnerová. Cyrila znají psychiatři po celém světě. I mne naštěstí znají neurochirurgové po celém světě. No, tolik ke skromnosti.

MS: *Je to globální komunitní znalost.*

VIB: A proto nemá extra význam. Jinak se o nás neví. Pokud si něco usmyslí „Helmuti“, že budou Evropské unii něco prosazovat, my do toho „nemáme“, co „kecat“. Nebudme naivní.

MS: *Děkuji vám za kritické postoje snad k nebanálnímu tématu.*